

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

för Ekensbergsskolan

Verksamhetsåret 23/24

1. Inledning

Alla elever inom skolan har rätt att inte bli utsatt för kränkande behandling eller diskriminering. Ekensbergsskolans vision är att skapa förutsättningar så att alla barn ska må bra och kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

Varje år är skolan skyldiga att upprätta en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen mot kränkande behandling och diskriminering genomsyrar hela skolans verksamhet och är väl synlig i utbildningen och i de regler och rutiner som finns. Alla elever, medarbetare och vårdnadshavare är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Planen utgår från skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567), läroplanen, FN:s barnkonvention samt förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

1.1 Vad är kränkande behandling och diskriminering?

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som kränker någons värdighet, men som inte har något samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömning av om en elev blivit utsatt för kränkande behandling ska elevens upplevelse vara utgångspunkt. Upprepade kränkningar vid återkommande tillfällen kallas för mobbning.

Kränkande behandling kan exempelvis vara:

- fysiska handlingar (slag, knuffar)
- verbala (nedsättande ord, öknamn, hot, svordomar)
- psykosociala (ryktesspridning, utfrysning, grimaser)
- texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier, klotter, sms, sociala medier)

Diskriminering

Diskriminering betyder att ett elev blivit orättvist behandlad och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning,

funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns vidare olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.

1.2 Innehållet i planen mot kränkande behandling och diskriminering

För att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering upprättas årligen, i varje särskild verksamhet, en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen är aktuell i skolans dagliga arbete och utformas utifrån vår unika verksamhets behov.

Planen mot kränkande behandling innehåller:

- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av våra elever,
- en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året, och
- en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan mot kränkande behandling har genomförts.

Planen innehåller rutiner för att hantera ingripanden i akuta situationer. I det inkluderas ansvarsfördelning och rutiner för anmälning, utredning och dokumentation. Vidare innehåller planen information om verksamhetens främjande och förebyggande arbete.

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna, personal och vårdnadshavare Ekensbergsskolan.

1.3 Ekensbergsskolans arbete för att aktivt motverka diskriminering

Skolan arbetar hela tiden för att motverka diskriminering och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Arbetet sker i fyra steg genom att

1. undersöka risker för diskriminering och repressalier (dvs. händelser som kan ses som hämndaktioner eller straff) samt andra hinder för enskilda elevers lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna.

Alla delar av det fortlöpande arbetet dokumenteras och i alla delar samverkar skolan med elever och personal.

Information om likabehandlingsplan:

Begreppet likabehandlingsplan ersattes år 2017 i diskrimineringslagen med ett dokumentationskrav. Dokumentationskravet innebär att skolan skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder. Dokumentationen innehåller en redogörelse för alla delar av arbetet som rör aktiva åtgärder, redogörelser av åtgärder som planeras och vidtas samt hur samverkansskyldigheten fullgörs. Dokumentationen enligt diskrimineringslagen och planen mot kränkande behandling enligt skollagen sammanfaller i samma dokument.

I arbetet med att motverka diskriminering ligger att skolan tar fram riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa följs upp och utvärderas. Skolans riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier finns i bilaga 1.

1.4 Systematiskt och målinriktat arbete

Skolan bedriver ett systematiskt och målinriktat arbete för att förhindra kränkande behandling och diskriminering. I det arbetet ingår att kartlägga verksamhetens nuläge och identifiera risk för när och var elever blir utsatta för kränkande behandling och diskriminering. I kartläggningen ingår även att följa upp förra årets planerade aktiviteter.

När kartläggningen är genomförd görs en analys och bedömning av uppgifter som framkommit för att kunna planera in vilka aktiviteter som vi ska genomföra i syfte att förbättra kvaliteten i verksamheten och förhindra kränkande behandling och diskriminering. Aktiviteterna genomförs sedan i enlighet med planeringen.

1.5 Främja, förebygga och åtgärda

Skolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier uppstår.

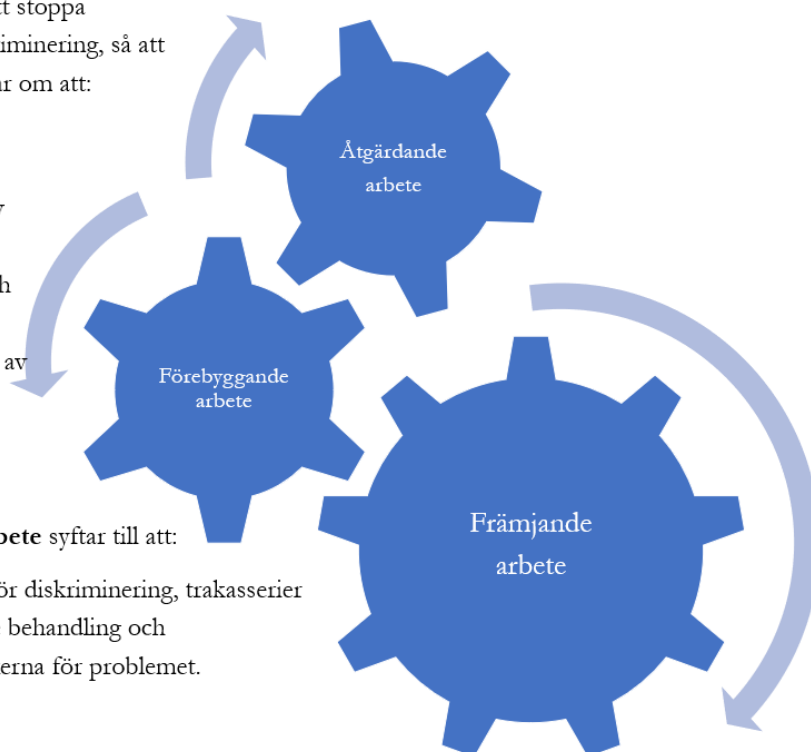
Främjande arbete tar alltid sikte på det positiva och pågår alltid utan förekommen anledning. Det främjande arbetet är fundamentalt för all skolverksamhet, är ständigt en del i undervisningen och pågår kontinuerligt. Det förebyggande arbetet tar sikte på risker för problem och handlar om att vi undersöker och följer upp verksamheten ur olika perspektiv. Det åtgärdande arbetet sker när någonting har hänt som skolan måste stoppa och hantera så att det inte sker igen.

Åtgärdande arbete syftar till att stoppa kränkande behandling och diskriminering, så att det inte händer igen. Det handlar om att:

- ha rutiner för skydd
- utreda förhållandena
- rapportera kränkningar av olika slag
- informera barn/elever och vårdnadshavare
- ha rutiner för tillämpning av disciplinära åtgärder.

Förebyggande arbete syftar till att:

- avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och
- tar sikte på riskerna för problemet.

Främjande arbete syftar till att:

- förstärka respekten för allas lika värde
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt
- är en naturlig del i det vardagliga arbetet.

2. Kartläggning och utvärdering

2.1 Beskrivning av kartläggningen

I kartläggningen är elever, vårdnadshavare och personal delaktiga. Detta genom elevråd, arbetsplatsträffar, veckovisa personalmöten, planeringsdagar. Skolan har även föräldraråd och genomför vid flera tillfällen under läsåret enkäter för elever, personal och vårdnadshavare.

Exempel på metoder:

- Friendsenkät som både personal och elever deltar i.
- Solna stads brukarenkät.
- Utvecklingssamtal och föräldramöten
- Arbetsplatsträffar eller andra samtal
- Barn-/elevråd eller klassråd
- Observationer av skolans personal samt elevhälsa
- Frånvarorapporter samt utredningar
- Anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning i Draftit
- Översyner av rutiner, riktlinjer och policydokument

2.2 Utvärdering av föregående års plan, viktiga aktiviteter/åtgärder samt riktlinjer/rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Skolans värdegrundsarbete fortsatte löpande utifrån aktivitetsårshjulet, med ett nytt tema varje månad med fokus på värdegrund. Exempelvis genom värdegrundslektioner med teman som språkbruk och jargong, normer samt medial moral och nätetik. Skolans fadderaktiviteter och gemensamhetskapande aktiviteter har också löpt på under årets gång. Det har bidragit till en känsla av att hålla värdegrundsfrågor levande och aktiva på skolan.

Skolan arbetade också med nätetik genom att skolkurator var ute i åk 4-6 och arbetade med eleverna kring trygghet på nätet. Hur en kan göra om en blir utsatt för kränkningar, vilka vuxna kan en vända sig till, vad räknas som en kränkning/brott mm. Klasslärare arbetade sedan med boken ”trygg på nätet” i klassen. Elever deltog aktivt och var engagerade i ämnet, delade egna erfarenheter.

All undervisande personal har deltagit i Friends mentorsutbildning där temat för läsåret var ”att levandegöra värdegrunden, utveckla konkreta ställningstaganden i vardagssituationer”. Representanter från skolan har också deltagit i Friends trygghetsteamträff. Som ett resultat

av detta har kunskapsnivån höjts i personalgruppen kring temat. Det övriga samarbetet med Friends, som genomförande av deras kartläggning, har också fortlöpt under läsåret.

Rastverksamheten har fortsatt genom löpande arbete med personalnärvaro under rasten, vuxenledd rastaktivitet. Samt löpande delaktighet från elever i frågor om skolmiljö vilket resulterat i dialog och åtgärder i frågor kring exempelvis toaletter och omklädningsrum.

3. Analys och bedömning

3.1 Analys av kartläggningen

Friends elevenkät, åk F-3

I Friends elevenkät för 2022 deltog 218 elever i årskurs F-3 på Ekensbergsskolan. En majoritet av eleverna uppger att de trivs i sin klass (94,5%) om än är det något färre elever som svarar ja på frågan om trivsel jämfört med 2021. Likt förra årets resultat upplever 95% av eleverna att det finns en vuxen på skolan som de kan prata med om viktiga saker.

När det gäller platser i skolan som eleverna upplever som otrygga så uppger 52,9% att de inte brukar känna sig rädda eller otrygga någonstans. De platser som utmärker sig som de platser där flest elever känner sig otrygga är toaletterna (22,5%) och på skolgården (5,8%). Omklädningsrummet är den plats som ökat mest i otrygghet jämfört med tidigare år 2021. 5,4% av eleverna uppger att de känt sig otrygga där.

22,5 % av eleverna svarar ”Ja” på frågan om de brukar vara oroliga för att bli ensam på rasten. Störst är oron i förskoleklass, åk 1 och 3. På frågan om någon elev gjort något dumt mot dig så att du blev ledsen svarar 46,6% ”Ja” och en majoritet av de som svarat jakande är flickor. Av de elever som svarat att någon gjort något dumt mot en så att hen blev ledsen, svarar sedan 82,4% att de berättat om det för en vuxen. Av den grupp som inte upplever att det finns någon vuxen att prata med går majoriteten av eleverna i åk 1 och 3.

Friends elevenkät, åk 4-6

110 st elever från åk 4-6 deltog 2022. I årets enkät svarar färre elever att de känner sig trygga på skolan. 2021 svarade 85% ja och 12% svarade ibland jämfört med årets resultat där 75,5% svarade ja och 20,9% svarade ibland. Det är lika många flickor som pojkar som uppger att de ibland känner sig ensamma i skolan (23,6%).

47,3% av eleverna upplever att de vuxna på skolan säger till när de märker/får veta att en elev behandlas illa jämfört med 65% 2021. Det är i år betydligt fler elever som svarar ”ibland” (30,9%) och ”vet ej”(14,5%) på frågan jämfört med tidigare år (26% resp 6%).

Samtidigt upplever 81,8% att det finns vuxna på skolan att prata med om en blir illa behandlad eller kränkt. Detta resultat är även oförändrat jämfört med tidigare år.

En förbättring har skett kring elevens kännedom om vad en kan göra om en själv eller någon annan elev blir kränkt. 70,9% svarar ja 2022 jämfört med 60% 2021.

Elevers egna förslag på vad vuxna på skolan kan göra för att förbättra stämningen på skolan handlar bland annat om att vara mer närvarande på platser på skolan där det ofta uppstår bråk och konflikter, ex. skolskogen och fotbollsplanen. Att ha fler rastvakter som bryr sig och säger till när något händer. Få mer uppmuntran och stöd på lektionen, istället för utskällningar. ”...vi får skäll ofta för att vi är en problemklass men de gör det i helklass som tar skoltid.”

Platser som upplevs som otrygga är toaletter 28,2%, omklädningsrum 10,9%, och matsalen 6,4%. Mellan gruppen flickor och pojkar är det främst pojkar som upplever otrygghet på toalett, omklädningsrum och matsal.

Jämfört med 2021 så har det skett en ökning bland elever som blivit utsatt för kränkningar på nätet. (skolkurator har varit ute i åk 4-6 och pratat om trygghet på nätet). 85% uppger att de har någon att vända sig till om de skulle bli illa behandlade på nätet. Eleverna uppger att de i första hand vänder sig till någon hemma, i andra hand en kompis och i tredje hand en vuxen på skolan.

15,5% av eleverna uppger att de någon gång under det senaste året blivit kränkt av en elev på skolan, vilket är en ökning från 2021 där 10% svarade ja.

Drafit

Skolans kurator har som en del av kartläggningen tagit del av statistiken från anmälningssystemet Drafit där det framgår hur många anmälningar som gjorts och vilken form av kränkande behandling som skett. Under läsåret 22/23 au-juni har 37 ärenden om kränkningar rapporterats. Den vanligaste formen av kränkning som rapporterats är fysisk följt av verbal. Gruppen pojkar är vanligast förekommande både som utsatt elev samt utsättande elev. Samt årskurser som är mest förekommande i kränkningens ärenden är åk 5 följt av åk 4. Skolgård, idrottshall och klassrum är de platser där flest kränkningar har rapporterats ägt rum.

Friends personalenkät

I Friends personalenkät 2022 deltog 26 stycken ur personalgruppen på Ekensbergsskolan. 57,7% av personalen upplever att likabehandlingsarbetet är levande och genomsyrar skolans arbete. 38,5% upplever att det delvis finns en samsyn hos personalgruppen i trygghets- och likabehandlingsfrågor och lika stor del anser att det finns i ganska hög utsträckning. 30,8% upplever att de i ganska hög utsträckning har tillräckligt med kunskap i frågor som rör

trygghet och likabehandling, 26,9% svarar delvis och 11,5% svarar ”Nej, i ganska liten utsträckning”. 46,2% av personalen vet i mycket hög utsträckning hur de ska agera om en hen bevittnar eller får veta att en elev har blivit kränkt av annan elev, 34,6% svarar ”Ja i ganska hög utsträckning och 11,5% svarar ”Nej, i ganska liten utsträckning”.

Solna stads brukarenkät

Solna stads brukarenkät från april 2023 baseras på 59 svar från elever i åk 3. 83% av eleverna upplever att det stämmer helt och hållet att lärarna på skolan är rättvisa mot eleverna. 14% svarar att det stämmer ganska bra och 30% upplever att det stämmer ganska dåligt. 67% uppger att det stämmer helt och hållet att vi respekterar varandra på skolan, 31% svarar att det stämmer ganska bra och 20% uppger att det stämmer ganska dåligt. 73% uppger att det stämmer helt och hållet att de känner sig trygga på skolan, 27% svarar att det stämmer ganska bra. Ingen av de deltagande har svarat att de inte känner sig trygga på skolan. Vi ser dock en ökning från föregående år i andelen elever som uppger att det finns andra elever på skolan som hen är rädd för (69% 2023 jämfört med 61% föregående år).

En ökning har skett i andelen som upplever att vuxna reagerar om de får reda på att någon varit elak mot en elev. 82% upplever att det stämmer helt och hållet, jämfört med 60% 2022. En liten ökning har även skett på andelen som vet vem på skolan som en kan prata med om någon varit elak mot en elev. 72% upplever att det stämmer helt och hållet jämfört med 69% 2022. Dock ligger svaret under Solna stads genomsnittliga svar i stort (74%).

3.2 Verksamhetens behov

Alla elever på skolan ska känna att det går att vända sig till en vuxen vid behov. Alla elever ska också känna tilltro till att vuxna på skolan agerar och tar det som eleven berättar på allvar. Detta förutsätter goda relationer mellan vuxna och elever på skolan, samt att all personal på skolan känner till hur hen ska agera vid kränkning, oro eller annat som kan uppstå. Skolan behöver arbeta vidare elevernas samt personalens förmåga att möta upp det elever berättar eller är med om.

Alla elever på skolan ska känna sig trygga på skolans område, i samtliga utrymmen. Vi behöver fortsätta arbeta med att skapa trygghet på de platser som utmärks som extra otrygga och inkludera elevers delaktighet i det arbetet. Vi ser att de elever som i hög grad upplever otrygghet är också de elever som utsätts, samt blir utsatta för kränkningar (gruppen killar).

Även de yngsta eleverna på skolan upplever en otrygghet på skolgård, samt känner oro för att bli ensamma på rasten. Även utifrån de förslag som kommit från elever tas det upp en ökad närvaro av vuxna ute på skolgården önskas, samt ett ökat agerande av de vuxna som är på plats vid konflikter. Skolan ser därför ett behov att särskilt arbeta med trygghet på skolgården och rastverksamhet.

Ökad andel som upplever sig kränkta på nätet. Ett arbete som påbörjats under VT-23 men som fortsätter under HT-24 kring trygghet på nätet. Skolkurator ute i klasser, samt föreläsning för personal av Maria Dufva.

All personal på skolan ska känna att likabehandlingsarbetet är levande och genomsyrar skolans arbete. Vi behöver jobba för en ökad samsyn kring likabehandling och barnperspektiv på skolan för att säkerställa elevers trygghet, förtroende för vuxna och känsla av trivsel.

4. Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Ekensbergsskolan har nolltolerans mot trakasserier och sexuella trakasserier. Skolan arbetar kontinuerligt med värdegrundsarbete samt har ett systematiskt arbete med undervisning om sexualitet, samtycke och relationer för att förebygga och förhindra att trakasserier och sexuella trakasserier uppstår. Skolan ser också till att alla elever känner sig trygga med vem de kan vända sig till om de blir utsatt samt ser till att personalen vet hur de ska agera om de får kännedom om att en elev blivit utsatt. Skolan har även tagit fram ordningsregler tillsammans med eleverna.

Den som anser sig ha blivit trakasserad ska vända sig till personal på skolan. Personal som får kännedom om att trakasserier skett ska skyndsamt anmäla det till rektor, i skolans system för ändamålet (Draftit). Rektor som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till central förvaltning (huvudmannen). Därefter utreds ärendet av rektor utsedd personal och åtgärder sätts in för att trakasserier ska upphöra. Rektor ansvarar för att händelsen utreds.

5. Planering av aktiviteter/åtgärder

5.1 Främjande aktiviteter/åtgärder

- A) Alla vuxna ansvarar för att vara goda förebilder, agera lågaffektivt, vara tillgängliga och skapa goda relationer till eleverna.
- B) Nya elever som börjar under läsåret ska vid behov erbjudas uppföljningssamtal med skolkurator kring hur de upplever skolgången.
- C) Gemensamt skapande av ordnings- och trivselregler samt regelbunden genomgång av dessa vid terminsstart.
- D) För att inte utsätta elever för valsituationer, bestämmer de vuxna elevernas placering i klassrummen, i matsalen, bestämmer gå-kompis, lag i idrotten, arbetsgrupper osv.
- F) Kontinuerligt arbete med värdegrund, tema enligt årshjul, som genomförs i samtliga klasser.
- G) Organiserad och återkommande fadderverksamhet i alla årskurser enligt årshjul
- H) Gemensamhetsskapande aktiviteter, t ex HSS, Hantverksdagen, Nobeldagen, Skolgårdsfest, Världsboksdagen, Fritidshemmets dag m.fl.
- I) Genomförande av Lika mycket värda-veckan med genomgång av skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering.
- J) Vuxna reagerar direkt vid och har nolltolerans mot kränkande behandling och nedsättande språkbruk.
- K) Eleverna fortbildas normkritiskt löpande under läsåret.

- A) All skolpersonal.
- B) Klasslärare och skolkurator
- C) Personal och elever i samråd
- D) Klasslärare.
- E) Klasslärare, lärare och fritidspersonal.
- F) Klasslärare med stöd/handledning av Vänskapsgruppen.
- G) Klasslärare med stöd/handledning av Vänskapsgruppen.
- H) Berörd personal enligt aktivitetsårshjulet.
- I) Klasslärare med stöd/handledning av Vänskapsgruppen.
- J) All skolpersonal.
- K) Skolkurator, klasslärare och vänskapsgruppen.

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Utvärdering: Sker löpande under läsåret genom vänskapsgruppen/trygghetsgruppen, EHT, samt ledning. Revideras vid terminslut samt efter resultat från friends-enkät/brukarenkät.

5.2 Förebyggande aktiviteter/åtgärder

- A) På raster och fritids ska all personal vara både fysiskt och mentalt närvarande i sin uppgift. Detta för att stärka fokus på eleverna och deras trygghet.
- B) På rasterna ska det erbjudas vuxenledda aktiviteter på en bestämd plats på skolgården och samtliga elever ska kunna välja att delta i dessa.
- C) Rastvärdsschema följs så att det alltid finns vuxna utplacerade runt om på skolgården. Bl.a. vid kingplanen, fotbollsplanen och i skolskogen.
- D) Eleverna informeras om regler kring skolgårdsgränsen samt schema för fotbollsplanen.
- E) Personal går alltid med klassen till och från idrotten. Personal ska finnas tillgänglig i flickornas och pojkarnas omklädningsrum.
- F) Skolkurator går ut i klasser och arbetar kring trygghet på nätet
- G) Föreläsning av Maria Dufva för personal
- H) Fortbildning kring npf-diagnoser för fritidspersonal
- I) Fortbildning/workshop i bemötande vid krisreaktioner/skrämmande omvärldshändelser för personal på skolan
- J) Trygghetsteam deltar i nätverksträff under ledning av Friends, för erfarenhetsutbyte och fortbildning

- A) Berörd personal
- B) Fritidspersonalen ansvarar för de vuxenledda aktiviteterna.
- C) Rastansvarig och schemaläggare.
- D) Klasslärare/mentor, förskollärare i förskoleklass.
- E) Schemalagd personal.
- F) Berörd personal
- G) skolkurator
- H) Rektor
- I) Skolpsykolog/skolkurator
- J) Trygghetsteam

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering: Sker löpande under läsåret genom vänskapsgruppen/trygghetsgruppen, EHT, samt ledning. Revideras vid terminslut samt efter resultat från friends-enkät/brukarenkät.

5.3 Åtgärdande aktiviteter/åtgärder

- A) Personalen får i samband med läsårsstarten en tydlig genomgång av rutinerna kring kränkings- och trygghetsarbete.
- B) Rutiner för arbetsgång samt blanketter ska finnas lättillgängliga för personal att hitta digitalt.
- C) Trygghetsgruppen presenterar sig och gruppens arbete i samtliga klasser vid varje terminsstart.
- D) Genomgång av arbetsgången i samband med föräldramöten och föräldraråd.
- E) Trygghetsgruppens sammansättning ses över, fler medlemmar från olika arbetslag medverkar för att underlätta möjlighet för att arbeta skyndsamt.
- F) Regelbundna träffar för trygghetsgruppen
- G) Toalett-vett-och-etikett gås igenom med eleverna i samband med varje terminsstart. Vid varje toalett ska det finnas bildstöd som tydligt beskriver hur det ska gå till på toaletterna.
- H) All personal reagerar direkt vid, och har nolltolerans mot, kränkande behandling och nedsättande språkbruk. Kränkande behandling rapporteras i Drafit och utreds vidare av skolans trygghetsgrupp
- I) Trygghetsgruppen genomför vid läsårsstart en trygghetsvandring med representanter från varje årskurs för att öka elevers delaktighet och inflytande i trygghetsarbetet. Under vandringen identifieras otrygga platser samtidigt skapas dialog kring dessa och åtgärdas det som behöver åtgärdas.
- J) Trygghetsgruppen metodutvecklar sitt arbete med utredningar för att skapa mer strukturerat utredningsarbete.

Ansvarig:

- A) Trygghetsteam tillsammans med rektor.
- B) Rektor
- C) Trygghetsgruppen och vänskapsgruppen.
- D) Klasslärare och all skolpersonal, med stöd av skolkurator och trygghetsgruppen.
- E) Berörd personal
- F) Trygghetsgrupp under ledning av skolkurator
- G) Berörd personal
- H) All personal
- I) Trygghetsteam

J) Trygghetsteam

Tidsperiod: Läsår 23/24

Uppföljning/utvärdering: Sker löpande under läsåret genom vänskapsgruppen/trygghetsgruppen, EHT, samt ledning. Revideras vid terminslut samt efter resultat från friends-enkät/brukarenkät.

6. Delaktighet i kartläggning, analys/bedömning och planering

Elever

Genom enkäter, Värdegrundsarbete, gemensamma aktiviteter som främjar delaktighet enligt årshjul, klassråd, elevråd

Personal

Genom arbetsgrupper som samarbetar löpande under läsåret, planeringsdagar, deltagande i enkätundersökningar, personalmöten

Vårdnadshavare

Genom föräldramöte, brukarundersökning, inkommande feedback via andra kanaler

7. Implementering av planen i daglig verksamhet

Skolan ser till att planen är känd bland barn elever, personal och vårdnadshavare genom att;

Elever: planen går igenom under lika mycket värda veckan enligt årshjul, elevråd.

Personal: Vid återkoppling av friends-enkäter Januari, revidering slutet på VT samt under HT vid behov, genom trygghetsgruppen/vänskapsgruppen

Vårdnadshavare: Kommunikation via infomentor, föräldramöte, skolråd

Mall för plan mot kränkande behandling fastställd av barn- och utbildningsförvaltningen

Bilaga - Interna rutiner vid kränkande behandling och diskriminering mellan barn-barn/elev-elev

1. Inledning

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om nolltolerans mot förekomst av kränkande behandling i våra förskolor och skolor. Liknande bestämmelser om nolltolerans mot diskriminering finns i diskrimineringslagen (2008:567). Det framgår att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering av barn och elever. Om kränkande behandling eller diskriminering ändå förekommer ställer skollagen och diskrimineringslagen krav på att förskolan/skolan skyndsamt ska vidta åtgärder för att få kränkningen/diskrimineringen att upphöra.

1.1 Definition

Enligt skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet.¹ Kränkande behandling kan vara synlig eller dold. Den kan utföras direkt i verksamheten men även per telefon eller internet. Med kränkande behandling menas till exempel nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.²

Enligt diskrimineringslagen definieras diskriminering som att ett elev blivit orättvist behandlad och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.³

¹ 6 kap. 3 § skollagen

² Skolverkets allmänna råd, ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling” s. 9

³ 1 kap. 4-5 §§ diskrimineringslagen

1.2 Det främjande och förebyggande arbetet

Av skollagens 6 kapitel och diskrimineringslagens 3 kapitel framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.⁴

Som en del av det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling ska huvudmannen se till att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling. I planen ska även arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering dokumenteras.⁵ Planen bör bland annat innehålla rutiner för personalens agerande, anmälningsrutiner för elever och vårdnadshavare, ansvarsfördelning samt hur händelser ska utredas, dokumenteras och åtgärdas.⁶

Det är viktigt att skolan arbetar förebyggande. Skolan ska förhindra de risker som framkommer av skolans kartläggning av skolans otrygga områden.

1.3 Det åtgärdandet arbetet

Om kränkande behandling eller diskriminering ändå sker ska skolan se till att det upphör. Av skollagens bestämmelser framgår att lärare eller annan personal är skyldig att anmäla till rektor om en elev blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Rektor ska i sin tur anmäla till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet utreds skyndsamt. Samma krav på utredning framkommer i diskrimineringslagen. Vid konstaterande att en elev har utsatts för kränkningar ska huvudmannen vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁷

Vid en akut situation eller för att åtgärda systematiskt upprepade kränkningar eller diskriminering kan rektor och lärare vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder. Detta för att garantera eleverna trygghet. Det innebär att skolan kan tillämpa disciplinära åtgärder som ett led i att få stopp på kränkningar som stör andra elevers trygghet och studiero. Innan skolan använder disciplinära åtgärder är det viktigt att först göra en grundlig utredning. Disciplinära åtgärder får aldrig användas som bestraffning.⁸ I övrigt har lärare och rektor befogenhet att utvisa elev ur undervisningslokalen, tilldela kvarsittning samt omhänderta

⁴ 6 kap. 7 § skollagen och 3 kap. 1 § diskrimineringslagen

⁵ 4 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁶ 6 kap. 8 § skollagen och 3 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁷ 6 kap. 10 § skollagen och 2 kap. 7 § diskrimineringslagen

⁸ 5 kap. 6 § skollagen

föremål för att garantera elevers trygghet och studiero. Utvisning och kvarsittning ska alltid dokumenteras.⁹

Vid återkommande signaler om att en elev blir utsatt för kränkande behandling eller diskriminering ska skolan göra en kartläggning kring elevens skolsituation. Parallellt ska även den elev som utsätter utredas om eleven upprepade gånger stört ordningen.¹⁰ Detta för att klarlägga orsakerna till den uppkomna situationen. Skolan ska därefter genomföra åtgärder för att se till att den som utsätter upphör med sitt beteende och för att se till att utsatt elev får en trygg skolgång. Åtgärderna ska följas upp. Om den som blir utsatt eller den som utsätter uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation ska eleverna utredas för särskilt stöd och åtgärderna ska antecknas i ett åtgärdsprogram.¹¹

2. Interna rutiner (anmälan, utredning, uppföljning)

ANMÄLAN

1. Personal som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till rektor. Rektor som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till central förvaltning (huvudmannen).

Utgångspunkten om en anmälan ska upprättas eller inte är barnet/elevens egen upplevelse och att kränkningarna har en koppling till verksamheten (kan alltså handla om skolgård eller internet). När personalen får kännedom om händelsen ska det anmälas. Kännedom kan personalen få genom barnet/eleven själv, genom iakttagelser eller information från barn/elevs vårdnadshavare. Således kan anmälningsskyldigheten aktualiseras om uppenbara kränkningar uppmärksammas utan att utsatt barn/elev ger uttryck för att det skett en kränkning, ex. ett barn i förskoleklass blir utsatt för fysiskt våld men kan inte ge uttryck för att det känner sig kränkt.

Anmälningsskyldigheten uppfylls genom att personal (lärare, rektor, annan) som får kännedom om kränkande behandling/diskriminering upprättar en anmälan i verksamhetssystemet Drafit.

⁹ 5 kap. 7-8 §§ skollagen

¹⁰ 5 kap. 9 § skollagen

¹¹ 3 kap. 7-9 §§ skollagen

En anmälan upprättas för respektive elev som blivit utsatt!

2. Av anmälan bör det framgå svar på följande frågor:
 - Framgår det vad som har hänt?
 - Framgår det vem som blivit drabbad och vem som har utsatt?
 - Framgår det när det har hänt?
 - Framgår det vart det har hänt?
 - Framgår det om någon annan än den drabbade sett händelsen?

UTREDNING

3. Rektor, eller den som rektor utser, utreder händelsen och informerar vårdnadshavare för berörda barn/elever om händelsen.
4. Kränkningen eller diskrimineringens art avgör i vilken omfattning utredningen ska ske men om anmälan saknar svar på ovan ställda frågor så bör utredningen i vart fall medföra svar på dessa.
5. Dokumentera utredningen noggrant i Draftit. Exempel på utredningsinsatser:
 - Samtalat med alla inblandade
 - Samtalat med personal som sett händelsen eller hört om den
 - Samtalat med vårdnadshavare kring barnet/elevens mående
 - Analys kring varför situationen uppstått, ex. ”Många elever i olika åldrar vistas vid fotbollsplanen och lärare/personal upplever att det är svårt att ha översikt över vilka händelser som uppstår.”

Att tänka på:

Undvik att skriva att situationen beror på ett visst barn/elevs egenskaper eller person. Ex. skriv inte ”Anna är väldigt utåtagerande och slår ofta andra barn utan anledning”, skriv istället ”Händelsen inträffade oförutsett och utan direkt anledning”.

ÅTGÄRDER

6. Visar utredningen att eleven blivit utsatt för kränkande behandling/diskriminering?

Om ja --> Gå vidare till punkt 6.

Om nej --> Gå vidare till punkt 7.

7. Är uppgifterna så allvarliga att andra myndigheter som exempelvis Socialtjänsten, Polisen etc. behöver kontaktas?

Om ja --> samverka med lämpliga myndigheter och informera vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 7.

Om nej --> Gå vidare till punkt 7.

8. Föranleder utredningen en annan utredning på grund av upprepade ordningsstörningar eller om stödbehov för elev?

Om ja --> inled även sådan utredning, samverka med elevhälsan och elevens vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 8.

Om nej --> gå vidare till punkt 8.

9. Dokumentera vilka åtgärder som skolan har vidtagit eller kommer att vidta för att få den kränkande behandlingen/diskrimineringen att upphöra i Draftit. Om utredningen **inte** visar på kränkande behandling ska det också dokumenteras (se exempel nedan) då händelsen ändå kan leda till att skolan behöver sätta in åtgärder.

10. Delge barn/elev/vårdnadshavare om utredning och beslutad handlingsplan. Det är frivilligt för rektor på vilket sätt vårdnadshavarna delges utredningen, muntligt/skriftligt. De har dock alltid rätt att få ut den i sin helhet med hänvisning till partsinsyn i 10 kap. 3 § OSL. Undantag från utlämning är om det är av ”synnerlig vikt” att inte uppgifterna röjs, ex. skyddade personuppgifter. Vid sekretessfrågor kan registrator kontaktas för stöd.

UPPFÖLJNING

11. Dokumentera hur ärendet och beslutade åtgärder följts upp och om den kränkande behandlingen/diskrimineringen upphört i Draftit.

AVSLUTA ÄRENDE I DRAFTIT

12. Skicka ärendet för godkännande av rektor.
13. När godkännande skett av rektor avslutas ärendet av förvaltningen.

Att tänka på:

Alla delar, det vill säga anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning ska vara ifyllda innan ärendet skickas för godkännande. Även om utredningen inte visat på någon kränkning så ska alla delar dokumenteras.

Exempel på dokumentation vid en icke-kränkning:

Anmälan – ”Anna Andersson i 9B fick ett C i betyg och ifrågasatte detta inför hela klassen och upprepade att hon kände sig kränkt.”

Utredning – ”Händelsen skedde på matematiklektionen inför samtliga klasskamrater idag onsdag 11/11 kl. 09.00. Flera av klasskamraterna reagerade på elevens reaktion och bad henne lugna ner sig. Klassläraren ledde ut eleven och pratade med henne direkt.”

Åtgärd – ”Läraren förklarade varför eleven fått ett visst betyg direkt på platsen vilket eleven accepterade och de kunde fortsätta lektionen. Rutinerna vid utlämning av betyg har ändrats så att elever som vill få sitt betyg förklarad kan boka tid med läraren i samband med lektionen.”

Uppföljning – ”Klasslärare har inte noterat att eleven skulle ha fler frågor kring betyget och rutinen har gjort att betygsutlämningen har gått bättre.”